

LA INDIRECTA

. L'ENTREVISTA

Dolores Juliano ANTROPÒLOGA

“L'estigmatització de la prostitució és un element de control fonamental sobre les dones no prostitutes”

Dolores Juliano és antropòloga i va ser professora de la Universitat de Barcelona fins l'any 2001, quan es va jubilar. Nascuda a l'Argentina i resident a Catalunya des de 1977, ha centrat la seva carrera en la investigació sobre els moviments migratoris i els temes de gènere, posant un èmfasi especial en els mecanismes de discriminació de gènere i culturals a les societats modernes. Els seus darrers treballs l'han portada a l'estudi de la relació entre la immigració i el treball sexual.

Oriol Andrés
entrevista@setmanaridirecta.info

Per què hi ha tants problemes, a la nostra societat, per reconèixer la prostitució i regularitzar-la?

Aquest va ser, precisament, el tema a partir del qual jo em vaig acostar a aquest tipus de problema. Portava anys treballant el tema de la immigració i em quedava l'atenció que els estudis es fessin sobre les immigrants que es dedicaven al treball domèstic i s'obviés o s'ignorés el fet que moltes d'elles es dedicaven a la prostitució. El silenci sobre el tema es relacionava amb una mal entesa intenció de protegir-les, ja que la prostitució era tan estigmatitzable que relacionar immigració amb prostitució semblava un element més d'infravaloració. Això em va portar a analitzar quin era el motiu pel qual la societat tenia una mirada tan pejorativa de la prostitució, tot i ser un tema que podria ser acceptat socialment. M'explico. Per una banda, vivim en una societat on l'activitat sexual -fins i tot la més o menys promiscua- no pateix massa càstigs socials, no estem en una societat molt puritana sexualment. Per altra banda, a la nostra societat, s'han comercialitzat tot tipus d'activitats i moltíssimes coses que pertanyien a l'àmbit privat han passat a transformar-se en mercaderies. L'atenció als nens o als malalts es cobra i no passa res. En canvi, en el camp de la prostitució, tot i tractar-se de dues coses que, per separat, la societat accepta -el fet d'una activitat sexual i la comercialització d'allo que es fa-, unides es transformen en quelcom abjecte, degradant i inacceptable. La prostitució, des del meu punt de vista, és una activitat dura, desagradable i amb riscos, però vivim en una societat on hi ha moltes activitats així. És un més dels tantíssims mals treballs que s'ofereixen. El problema és saber per què aquest mal treball en particular produeix tant rebuig social.

AGUSTÍU CODINACH

Ha arribat a conclusions sobre aquest aspecte?

La meua hipòtesi és que té relació amb els models de gènere. Vivim en una societat on està bastant tipificat què li correspon fer a l'home i què a la dona. Aquests estereotips no corresponen als desitjos -són models imposats i coercitius- i no tenen molta relació amb la societat normal. Tanmateix, la majoria de la gent complex o s'acosta a ells, dins del possible. En el cas dels homes, perquè aquests models tenen premi. L'home que fa un esforç per ser masculí i agressiu té promoció social, respecte, admiració, llocs de treball ben pagats... En el cas de la dona, els models que se li imposen són de docilitat, secundarietat, postergació de les seves pròpies realitzacions i de supe-ditar-se als altres... Un model que té molt poc premi social perquè les enquadra dins les activitats domèstiques, que són dures, no li permeten aconseguir recursos econòmics i resulten poc atractives. Per tant, el model femení és manté mitjançant el sistema de càstigs. És a dir, perquè la majoria de dones s'adeqüi a les seves tasques, la societat els diu que, si no compleixen el rol de bona esposa i bona filla, si no es moderen, llavors podran ser tractades de prostitutes i els anirà molt pitjor. L'estigmatització de la prostitució és un element de control fonamental sobre les dones no prostitutes.

Aquest seria el motiu pel qual, tot i que s'hagin superat moltes barreres en temes de gènere, l'estigmatització perviu en la prostitució?

La prostitució abraça dos temes importants: el de la sexualitat -que conti-

nua essent més o menys tabú- i el de la llibertat respecte al propi cos. Cobrar pel que la societat exigeix que es doni gratuïtament és una transgressió major. Curiosament, per no confessar-nos a nosaltres mateixos que darrere de tot plegat hi ha models puritans i un rebuig a l'autonomia de decisió sobre el propi cos, canviem els termes de la discussió per dir que el que es discuteix no és de què fan les dones autònomament, sinó que el problema és que tota prostitució és tràfic de blanques i esclavitud sexual. Això és una tergiversació de les dades. Dins el camp del treball sexual -com en molts altres-, en la mesura que hi ha desprotecció legal, hi ha possibilitat d'abusos. Tot i això, s'agafen a alguns casos reals d'abusos comesos contra les treballadores del sexe i es generalitzen. I, curiosament, ho fan en contra dels discursos d'elles.

I encara venen que l'activitat no es regularitza per protegir-les...

Exacte. La manera que s'ha trobat al llarg dels anys per protegir els drets dels treballadors i les treballadores ha estat reconèixer la seva activitat i permetre que s'organitzin per defensar-se. I, en canvi, en el cas de la prostitució, es considera que la millor manera d'evitar els excessos és prohibir l'activitat mateixa. És com si, per evitar els accidents a les mines, en lloc de regular-ne la feina, es tanquessin directament les mines.

I també és aquesta desprotecció la que porta a la creació de trames, no? Aquí hi ha un fet bastant interessant. D'acord amb les normes i legislacions de certs països, es considera tractada o traficada qualsevol persona que en-

tra il·legalment al país. Això implicaria tota la immigració il·legal. No obstant això, aquest concepte només s'utilitza per les dones. Es deixen de banda els homes que, amb aquesta definició àmplia, estarien tan traficats com elles. També entre les dones, se centra sobretot en les que es dediquen al treball sexual. És una manipulació dels termes que busca ampliar el fenomen, ja que part de les immigrants que es dediquen a la prostitució no només no estan traficades, sinó que tenen els papers en regla. Hi ha situacions molt diverses.

A què respon aquesta perversió semàntica?

D'aquesta manera es transforma tota activitat de prostitució en una activitat il·legal. És a dir, no fan diferència entre prostitució voluntària i prostitució forçada. Però, per poder castigar els delictes i abusos que es cometien contra les treballadores sexuals, hem de treure la prostitució en si mateixa del camp del delictes. Perquè, contràriament, se les deixa en una situació molt fràgil a l'hora de denunciar.

Però sense minimitzar l'existència d'aquestes màfies, no?

Jo no estic negant que hi hagi tràfic ni delinqüència en aquest camp. Però darrere la idea que són totes traficades i enganyades, hi ha una política perversa d'expulsions, quan precisament aquestes dones -com molts immigrants- han acceptat condicions molt dures i han vingut en situació de risc perquè volien emigrar. I si el resultat de tot això és que les *salvem* de les xarxes i les retornem al lloc d'origen, realment el que hem fet ha estat perjudicar-les...

. LA COLUMNA

Un dia que te sobren vitamines

Jordi Martí Font
opinio@setmanaridirecta.info

La remor d'aigua de mar i de planetes dalt del cel fa d'involuntari testimoni del que sempre deixàvem per l'endemà de l'endemà de l'endemà. Per segon cop en dos dies, l'hem vist sortir amb els seus primers raigs enlluernadors. I els nervis han sucumbit a les ganes d'aprendre qui és allà i no pot ser substituït per cap altre que no sigui ell mateix. Som únics i irrepetibles i en tenim consciència plena i la total comprensió del que diuen que tenim davant: camins que més val no transitar si no volem passar a ser tan estranys com els més estranys del món. No ens importa ni poc ni gens. Aquesta suau normalitat que converteix el que som en prohibit ens importa una merda. Un obrer i una empresària, una estudianta i un professor, un de lletres i una de ciències... Pots fer les agrupacions que vulguis, tan estranyes com calgui, que quan una i altre decideixin sumar-se sempre esdevenen més de mil, tots els tòpics cauen i totes les veus murmuren, tot i que mai tan fort com fa el mar avui, camí de la lluna plena.

Aquesta suau normalitat que converteix el que som en prohibit ens importa una merda

"Les quatre i es carrer se posa en marxa, s'estressen que fan tard les dependents" i la platja entre per dins de tot el que és obert i els peus hi caminen amb sandàlies i tot. El sol, sempre a l'hora, arriba i mata la tendresa que viu en les paraules una a una, una rere l'altra, com en una alba del segle XIII, com en una cançó de Mayte Martín. Les carícies que no hi són ballen oblidades en un racó mentre els brossaires, ara que ningú no els veu, malbaraten la feina dels banyistes i barregen paper, vidre i plàstic en la mateixa bossa.

I corre el cotxe ràpid i a poc a poc, gasta gasolina que porta als llocs, canta Feliu i La Gossa entre les quatre portes i al meu cap hi ha l'Antònia Font. I tu et desplaçes pel temps, canvies la cara però ets sempre la lluna que des de lluny assenyala els meus camins. Fumem a poc a poc i riem quan passa la policia a donar-nos seguretat.

"I escures una cuina de tres dies i agranes passadissos de cent metres" abans de tornar a la Ribera cada dia més estranya, cada dia menys teva. Hi esmerces hores que gastaries fent altres coses, més plaents i descansades, i sues perquè ja toca i aviat serà agost. L'esperem tant, aquest agost. "T'estim, jo volia fer un reggae, t'estim, crec que això és més un vals, redunden aquestes paraules" tot i que mai no hem fornicat.